

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Reintje De Vos

Hendrik <Van Alkmaar>

Haarlem, 1826

Wraak over Izegrim en Bruin, en toerusting en de pelgrimaadje van
Reintje naar Rome.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62132)

worden. Ik heb hem genade geschonken voor lijf en have en geef hem nu vrijgeleide.

Ik gebied u allen op lijfftraf, dat gij aan REINTJE en zijne vrouw en kinderen alle eere zult bewijzen waar gij hen ontmoet, hetzij bij dag of bij nacht. Ik begeer ook geene nieuwe klagten te hooren, aangaande zijne bedrijven; heeft hij te voren kwaad gedaan, hij wil zich beteren en bewijst dit met der daad. Hij neemt morgen reeds den staf en randfel op, om tot den Paus te Rome te gaan, en van daar gaat hij naar het *Heilige Land*; hij zal niet terug komen, voor dat hij volle aflagt heeft van alle zijne zondige bedrijven."

Wraak over IZEGRIM en BRUIN, en toerustingten tot de pelgrimaadje van REINTJE naar Rome.

HINZE zeide tot IZEGRIM en BRUIN in toorn:
„Onze geheele arbeid is vergeefs. Ik wenschte wel, dat ik te *London* zat; nu REINTJE wederom bij den Koning in gunst staat, nu zal hij

M

nog

Is Reinke wedder in des koninges gunst,
 He werd bruken alle sine kunst,
 Alle dre wërde wi nu bät gefhänded!
 He hävt mi rede ein oge geblended
 Dat ánder oge stait nu áventüre!
 Brûn sprak: gûd råd is hyr nu düre!
 Ifegrim sprak: dit is seldsen ding!
 Ga wi hen fôr den koning!
 Se gingen hen mid drovigen finnen
 Ifegrim unde Brûn fôr de koninginnen,
 Se spröken up Reinken mannig wörd.
 De koning sprak: hävve ji it nigt gehörd?
 Ik hävve Reinken to gnaden entfangen!
 De koning word tornig, un lét se fangen,
 Brunen unde Ifegrim, mid der hast.
 He lét se binden unde sluten fast.
 He was ön dog kwád umme de wörd,
 De he fan Reinken hadde gehörd.
 Alfus krêg up den sulven dag
 Reinkens fake enen ummeslag,
 Sine wedderparten he fus forrêd,
 Unde forwärv ôk, dat men do fnêd
 Fan Brunen rugge ein fel av,
 Dat men öme to eineme ränzel gav,
 Fotes lang unde fotes brêd.
 Alléntelen ward fus Reinke berêd.
 Reinke bad de koninginnen do,
 Dat se öme wolde fhaffen twe fho,
 Unde sprak: frouwe, ik bin jue pelegrim;
 Hyr is myn overhere Ifegrim,
 De hävt fêr fho fast unde gôd,
 Derfulven ik twe hävven mot.

nog meer zijne kunsten aanwenden, om ons in het verderf te brengen. Ik heb er reeds het ééne oog bij verloren, het ander staat op het vallen."

BRUIN zeide: „Goede raad is hier duur!”
IZEGRIM hernam: „Het is eene zaak van belang. Wij moeten bij den Koning gaan.”

IZEGRIM en BRUIN traden bedroefd van gemoed voor de Koningin en spraken nog veel ten nadeele van REINTJE. De Koning zeide: „Hebt gij het niet verstaan, dat ik aan REINAART gratie heb verleend en hem in gunst heb ontvangen.” NOBEL werd toornig en liet IZEGRIM en BRUIN vatten; hij liet ze binden en naar den kerker brengen, gedachtig aan hetgene hij van REINTJE ten hunnen nadeele had gehoord.

Alzoo nam de zaak van de Vos, in éénen dag, eene geheel andere wending. Hij had zijne vijanden verraden, en nu verwierf hij nog, dat men een vierkant stuk vel, een voet lang en een voet breed, uit den rug van BRUIN sneed, om er eenen randfel of eene male voor hem van te maken, en zoo werd hij allengskens voor de reis toegerust.

REINTJE verlangde verder van de Koningin, dat men aan hem twee paar schoenen of laarzen zou bezorgen.

Hij zeide: „Mevrouw! Ik ga nu in pelgrimaadje. Mijn overheer IZEGRIM heeft vier schoenen, vast en goed, ik zou er gaarn twee van

Bestellet mi dat by mineme heren,
 O'k mot frouwe Giremöd twe entbären;
 Se blivt dog to hûs in öreme gemak.
 Tohand de koninginne sprak:
 Sholde't ök kosten örer beder lyv,
 Ifegrimen mene ik unde syn wyv,
 Se möten malk twe fho entbären!
 Reinke sprak: ik danke ju geren!
 Nu krige ik fêr gude fho.
 Ja alle dat gude, dat ik do,
 Des fhole ji mede dêlastig syn,
 Ji, unde ök de here myn.
 Wente it is islikes pelegrimen regt,
 Dat he for de to biddende plägt,
 De öm helpen mid igteswes.
 Dat do ji flitig; God lone ju des!
 Reinke, de falshe Pelegrim,
 Forwärv, dat her Ifegrim
 Fan beden förföten to den knyen to
 Hävt forloren sine fho.
 Des geliken syn wyv, fru Giremöd,
 Worden öre agtersten föte blöt,
 Dat fel al mid den klouwen av:
 Desse fho men förd Reinken gav.
 Sus worden den beiden geströfed de bën:
 Newerlde worden armer wigte gesên,
 Alse Brûn, Ifegrim unde syn wyv.
 Se hadden silna gelaten ör lyv.
 Brunen was ök de reise nigt gûd,
 Wente he forlôs ein stukke fan finer hûd.
 Sus bragte egt Reinke desse dre to plas.
 He ging där de wulvinne was,

Un-

willen hebben. Bezorg mij dit, bij den Koning. Ook kan vrouw GIEREMOED twee ontberen, zij blijft toch te huis."

De Koningin antwoordde dadelijk: „ Gij zult ze hebben, al zou het ook beider leven kosten. Zij zullen elk twee schoenen afstaan."

REINTJE hernam: „ Ik bedank van harten, zoo krijg ik dan vier goede schoenen. Ja van mijne goede werken zult gij uw deel hebben, ook de Koning; het is des pelgrims pligt, om voor hen te bidden, die hem met het een of ander helpen, en dit doet gij zoo ijverig. — De hemel zal u beloonen."

REINTJE verwierf alzoo, dat IZEGRIM het vel en de klauwen van zijne voorpooten tot de knieën toe moest missen, en van vrouw GIEREMOED werd het vel van de achterpooten afgestroopt. Nooit zag men ongelukkiger schepsels dan BRUIN, IZEGRIM en vrouw GIEREMOED; zij hadden bijna het leven er bij ingeschoten. BRUIN trof deze reis vooral, door het verlies van den lap vels uit zijnen rug.

Zoo bragt REINTJE deze drie deerlijk in het verderf. Hij ging bij de wolvin, en zeide: „ Mijne lieve moei, zie eens hoe ik uwe schoenen draag. Gij hebt dikwijls groote moeite gedaan, tot mijn verderf; dit heeft mij leed gedaan. Maar zoo uwe zaken thans staan, daar heb ik veel toe gedaan en ik gun het u van gan-

Unde sprak : sèt dog hyr , myne love moje ,
 Ik mot nu drägen juwe s'hoie !
 Ji hävven faken un männigwärv
 Grote moie gehad umme myn fordärv :
 Dat is mi altomalen s'er leid.

Men so alse juwe fake nu stait ,
 Där hävve ik fele umme gedân :
 Fan gansfeme härten ik ju des gan ;
 Wenten ji sint fan minen levesten magen ,
 Darummr wil ik juwe s'hoie dragen.
 Fordéne ik avlât , wennig este fele ,
 Darfan krige ji alfus juwe dele ;
 Wenten ik mot wanderen over de sê.

Frouwe Giremôd lag in groteme wê ,
 So dat se nouwe konde spräken.

Dog sprak se : ag Reinke ! God möge uns wräken ,
 Dat sus fôrdgait juwe wille !

Ifegrim lag unde swêg pâr stille ;
 He hadde de seven froude nigt al ,
 Brûn , syn gefelle , ôk also wal.

Se weren gebunden unde forwund ;
 Reinke bespottede se , där he stund.
 Hadde Hinze där gewäst , de wilde kater ,
 Reinke hadde öm ôk gewärmed dat water.

Des anderen dages , des morgens fro ,
 Reinke smärede sine s'ho ,

De Ifegrim kortes hadde forlôrn ,
 Unde ôk syn wyv den dag tofôrn ,
 He ging to deme koning unde säde :
 Here , juwe knegt is nu rede
 To gânde over de hilgen wäge.
 Hetet juwen präster , dat he mi säge ,

Dat

ganscher harten. Gij zijt een van mijne liefste nabestaanden, en daarom zijn uwe schoenen mij te liever; verdien ik aflat, veel of weinig, gij zult er uw deel van hebben; ik ga over zee naar het Heilige land."

GIEREMOED lag in zulke pijnen, dat zij nauwelijks spreken konde; zij zeide: „Dat gij zoo in uwe wenschen slaagt zal wel gewroken worden." IZEGRIM zweeg geheel stil; hij was ook geenszins in vreugde zoo min als BRUIN; zij lagen verwond en in banden; en REINTJE voegde nog de smaad bij de smart. Had HINZE daarbij geweest, hij zou ook voor dezen een kool gestoofd hebben.

Op den volgenden morgen had REINTJE reeds vroeg de laarzen gesmeerd en aangetrokken, en hij ging nu bij NOBEL. Hij zeide: „Heer Koning! uw knecht is gereed, om den Heiligen weg op te gaan; beveel nu uwen Priester, dat hij mij zegene, ten einde ik na behoorlijke benedictie de bedevaart zal ten einde brengen."

Dat ik under der benedigingē
De pelegimazie fullenbringe.

De rambok was de kapellân,
De de geistliken dinge plag to forstân,
He was ôk fhriver, unde hêt Bellyn,
Dên rêp de koning to sik in.

He sprak: ji fholen Reinken alsoförd
Overläfen welke hilge wörd:

He mot eine lange reise nu gân.

Hänget ôk öme den ränzel an,
Dárto dôt ji öme finen stav.

Bellyn deme koning antwörd gav:

Here, hâvve ji des nigt forstân,

Dat Reinke is in des paves ban?

Ik kweme to plasfe, dat is wis,

Wente de bifhop myn overfte is,

Unde wan öme dit worde gefägd!

Ik do Reinken wer krum efte regt.

Dog konde men dat so ummedriven,

Dat ik mogte ane fhaden bliven,

By deme bifhope, heren Anegrund,

Une fineme provefte, her Lofefund,

Unde fôr Rapiamus, fineme deken,

So wolde ik de benedigingē spräken

Over Reinken; juwen pelegim.

De koping sprak: wat fhal de rym

Unde de felen unnutzen wörd,

De hyr fan ju wêrden gehörd?

Wille ji nigt läfen regt nog krumme,

Dâr fla sik de düvel umme!

Wat agte ik den bifhop in deme dome?

Höre ji nigt, Reinke wil to Rome,

He

De Ram was de kapellaan en in geestelijke zaken zeer bedreven. Hij was ook klerk of schrijver en heette BELLIJN. De Koning liet hem tot zich roepen en zeide: „Gij zult eenige heilige woorden over REINTJE lezen; hij onderneemt eene bedevaart. Hang hem de male om, en geef hem de pelgrimsstaf.”

BELLIJN antwoordde: „Heer Koning, heb ik niet vernomen, dat REINTJE in den ban van den Paus is? Ik geraakte zeker in onmin, als het aan den Bisfchop werd overgebracht, onder wien ik sta. Ik wil REINTJE gunst noch ongunst bewijzen en kan men het zoo schikken, dat ik geen moeite heb met den Bisfchop ZONDERSTEUN, of met den Proost LOOZEVOND, of met den Deken VAN ROOVEN, dan zou ik wel den zegen willen spreken over uwen Pelgrim.”

De Koning hervatte: „Waartoe zoo vele onnutte woorden en uw lang verhaal? Wilt gij niet lezen, daar spele de duivel mede! Wat heb ik met den Bisfchop in den dom te doen. Hoort gij het niet, REINTJE wil naar *Rome*, om zich te bekeeren, en wilt gij dit beletten?”

BELLIJN krabde zich achter het oor, toen hij

He wil sik bäteren, wil ji dat storen?
 Bellyn klouwede sik by den oren,
 Do he den koning sag tornig wäfen.
 He begunde fôrd in deme boke to läfen
 Over Reinken, de des wenig rogte:
 It halp so fele, alse it mogte!
 Do over Reinken was geläfen,
 Unde he rede begunde to wäfen,
 Stav unde sak word öm gedân,
 Unde he finsede sik na Rome to gân.
 He lét fallen gefinsede tranen,
 De lepen over sine granen,
 Alse efte öme jammerde fin hærte.
 Men hadde he fan ruwen jennige smærte,
 Dat fulve anderst nigt en was,
 Men dat he nigt dé mede to plas
 Mogte bringen, de dâr weren,
 Gelyk he Ifegrim un Brunen, deme bären.
 Dit mogte öme so nigt gefallen,
 Nogtan stund he, unde bad se allen,
 Dat se for öm bidden fholden
 Alse getruwendlik, alse se wolden.
 Reineke hastede sêr fan dâr,
 He was nog gans sêr in fâr
 Alse ein, de sik fhüldig wêt.
 De koning sprak: it is mi léd,
 Reinke, dat ji sus hastig fyt.
 Nèn, sprak Reinke, it is regt tyd.
 De gûd wil dôn en fhal nigt sparen.
 Gevet mi orlov, unde latet mi faren.
 De koning sprak: hävvet orlov!
 Unde gebôd tohand over al den hov,

Mid

zag dat het den Koning ernst was. Hij begon dadelijk met den zegen over REINTJE te lezen, die zich des weinig bekreunde. — Baat het niet het schaadt niet! — dacht hij,

Toen deze lezing of inzegening volbragt was, werd hem de male omgehangen en den staf overgegeven. Hij scheen nu gereed te zijn en veinsde naar *Rome* te gaan. Hij liet de tranen over de kaken vallen, of het hem ter harte ging. Hij voelde alleen eenige inwendige smart, dat hij de anderen, die aldaar stonden, niet in het lijden had gebragt, gelijk IZEGRIM en BRUIN. Hij bleef staan en bad hen, dat ze voor hem in getrouwheid vele gebeden zouden doen.

Hij haastte zich om van daar te komen; zich schuldig kennende wist hij, dat hij nog in gevaar was. De Koning zeide: „Het doet mij leed, dat gij u zoo verhaast.”

„Neen!” hernam REINTJE: „Het is nu mijn tijd; die goed wil doen, moet het niet uitstellen. Geef mij mijn afscheid en laat mij gaan!”

De Koning zeide: „Ik geef u dit afscheid; en beveel aan alle Hovelingen, om REINTJE uitgelei-
de

Mid Reinken forder wäges to gån,
 Behalven de där weren gefån,
 Alfe Brún, Ifegrim, de weren in nód;
 Se wunfheden fik fulven faken den dód.

Alfus ging Reinke út deme hove,
 Sêr grôt in des koninges love,
 Mid fineme ränzel unde flave;
 Den regten wäg to deme hilgen grave —
 Där hadde he wärk alfe Meibôm to Aken.
 It wolde fik draden anders maken;
 Unde hadde alfus enen flasfen bård
 Deme koninge maked tor fulven fârd;
 Nigt allene einen bård fan flasfe,
 Men ok ene näse angefât fan wasfe.
 Se moften öm folgen in demfulven dage,
 De over öm hadden bragt fele klage.
 Nog sprak Reinke den koning an:
 Here, sêt, dat ju de nigt entgân,
 De twe groten mordenëre,
 De ji hävven in deme kärkenëre.
 Kwemen se wäg, dat were kwäd;
 Se fholden fhanden juwe majestât.
 It fint twe böse kwade ketyv:
 Konden se feker, se nemen juwe lyv.
 Do dat alle was gefhên,
 Desse pelegrim lêt fik odmodiglik sên,
 He ging in groter simpelheid,
 Alfe ein, de des nigt bäter en weit.
 De koning ging wedder up fyn flôt,
 O'k alle de dere klein unde grôt.

Rein-

de te doen, behalve aan BRUIN en IZEGRIM. Deze bleven in den kerker en verlangden dikwijls naar den dood.

Alzoo vertrok REINTJE, grootelijks in 's Konings gunst staande, uit het Hof, met staf en randfel. Hij ging den regten weg op naar het *Heilige graf*, alwaar hij echter zoo veel te doen zoude hebben als de meiboom te *Aken*.

De zaak zou weldra eene andere wending nemen. Hij had den Koning een vlaschen baard en eene neus van was aangedraaid; en zij, die hem van zoo veel kwaads beklaagd hadden, moesten hem nu volgen.

REINTJE zeide nog, aan den Koning. „Heer! zie toe, dat u de twee groote moordenaars niet ontkomen, die gij in den kerker hebt; kwamen zij er uit, dit zou erg zijn. Zij zouden Uwe Majesteit benadeelen. Het zijn twee booze wezens en konden zij, zij zouden u van het leven berooven.”

Hierna vertrok de Pelgrim, in diepen ootmoed. Hij zag er zoo eenvoudig en onnoozel uit, als of hij het meende en niet beter wist.

De Koning ging weder naar zijn paleis, en alle dieren, groot en klein, volgden hem.

REIN-

Reinke hêld sik fêr bedroved,
 Mêr wan jennig regte lovet,
 Dat it idliken fêr entfârmd;
 Um Lampen, den hafen, he fêr kârmde:
 O Lampe, fhole wi uns nu fheden?
 Ik bidde, dat ji mi wilt geleden
 Unde Bellyn, myn frund, de ram.
 Ji twe makeden mi newerlde gram.
 Ji moget mi wol bät forderbringen;
 Ji fint fan fôter wandelingen,
 Unberogted unde guderteren,
 Unde unbeklaged fan allen deren,
 Geistlik unde fan guder fede,
 Ji leven regt, alse ik dede,
 Do ik eins en klüfenêr was.
 Wenten wan ji hävvet löv unde gras,
 Darmede stille ji juwe nôd.
 Ji fragen dänne nigt na flêsh efte brôd,
 Edder fus na ander funderliken spise.

Sus hävt Reinke mid fodaneme prife
 Desse twe simpelen fêr bedôrd,
 Also dat se gingen mid öme fôrd,
 Wenten dat se kwemen fôr fyn hûs,
 By dat kaffel to Malepertus.

Alse Reinke fôr de pôrte kwam,
 He sprak: Bellyn, neve! to dem ram,
 Ji möten allene hyr buten stân;
 Ik mot in mine fâste gân,

Lam-